

BIBLIOTEKA PRZEDSIĘBIORCY

Magdalena Krasuska

FUNDUSZE UNIJNE

**W NOWEJ
PERSPEKTYWIE
2014–2020**

FabrykaWiedzy.com

Tworząc publikacje dla specjalistów

Niniejsza **darmowa publikacja** zawiera jedynie fragment pełnej wersji całej publikacji.

Aby przeczytać ten tytuł w pełnej wersji [kliknij tutaj](#).

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez NetPress Digital Sp. z o.o., operatora [sklepu na którym można nabyć niniejszy tytuł w pełnej wersji](#). Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody NetPress oraz wydawcy niniejszej publikacji. Zabrania się jej od-sprzedaży, zgodnie z [regulaminem serwisu](#).

Pełna wersja niniejszej publikacji jest do nabycia w sklepie internetowym [Salon Cyfrowych Publikacji ePartnerzy.com](#).

FUNDUSZE UNIJNE W NOWEJ PERSPEKTYWIE 2014–2020

Magdalena Krasuska

Spis treści

[Spis treści](#)

[Redakcja](#)

[Fundusze unijne dla firm 2014–2020: ile, gdzie i jak](#)

[I. Poprzeczka została postawiona wyżej](#)

[II. Pomoc publiczna będzie niższa](#)

[III. Będzie trudniej o dotacje](#)

[IV. Innowacyjność w skali mikro](#)

[V. Fundusze u marszałków](#)

[VI. 11 celów tematycznych](#)

[Tematy publikacji w pełnej wersji](#)

Redakcja

Autor:

Magdalena Krasuska

Kierownik Grupy Wydawniczej:

Ewa Ziętek-Maciejczyk

Wydawca:

Weronika Wota

Redaktor prowadzący:

Joanna Banasiak-Lach

Korekta:

Zespół

Skład i łamanie:

6AN Studio

Projekt okładki:

Piotr Fedorczyk

Przygotowanie do wersji elektronicznej:

RASTER studio, 603 59 59 71

Druk: Miller

ISBN: 978-83-269-2834-5

Stan prawny: 1 kwietnia 2014 r.

Copyright by Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2014

Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

NIP: 526-19-92-256

Numer KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, Sąd Gospodarczy XIII Wydział Gospodarczy Rejestrowy. Wysokość kapitału zakładowego: 200.000 zł

Publikacja „Fundusze unijne w nowej perspektywie 2014-2020” chroniona jest prawem autorskim. Przedruk materiałów opublikowanych w książce – bez zgody wydawcy – jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Niniejsza publikacja została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności i wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów. Zaproponowane w niej wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako

oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych. W związku z powyższym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w publikacji wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

Rozdział I

Fundusze unijne dla firm 2014–2020: ile, gdzie i jak

W sektorze MŚP w Polsce w ostatnich kilku latach trudno byłoby znaleźć przedsiębiorcę, który przynajmniej nie rozważałby sięgnięcia po fundusze unijne z myślą o rozwoju swojej firmy. Popyt na środki pomocowe z Unii Europejskiej wielokrotnie przewyższał dostępną pulę. Według szacunków specjalistów w okresie 2007–2013 otrzymał je co piąty ubiegający się o wsparcie. W kolejnych 6 latach tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i innowacjom jest jednym z czterech priorytetów wydawania przyznanych Polsce 82,3 mld euro. Jak wynika z wyliczeń resortu infrastruktury i rozwoju, między latami 2014 a 2020 bezpośrednio do firm ma trafić 15,77 mld euro z tej kwoty.

I. Poprzeczka została postawiona wyżej

Mimo że przedsiębiorstwa pozostaną jedną z najważniejszych grup odbiorców unijnej pomocy, a skala wsparcia wydaje się olbrzymia, nie wystarczy ustawić się w kolejce, aby otrzymać te środki. Podobnie jak w latach 2007–2013, pomoc otrzymają jedynie ci, których przedsięwzięcia idealnie wpiszą się w nowe priorytety, cele i procedury przyznawania finansowania. Jednak poprzeczka zostanie podniesiona znacznie wyżej – zarówno w odniesieniu do form finansowania, jak i złożoności wspieranych projektów.

Środki z nowego budżetu UE dla firm to pieniądze, które mają budować konkurencyjność polskiej gospodarki głównie przez innowacje tworzone we współpracy przedsiębiorców i naukowców. Oznacza to nacisk na modernizację strukturalną przedsiębiorstw i budowanie ich przewagi rynkowej na bazie produktów i usług wysoko zaawansowanych technologicznie. Wyśrubowane wymogi dotyczące innowacyjności przedsięwzięć, które mogą liczyć na unijne wsparcie, pojawiają się zarówno w dwóch dedykowanych przedsiębiorcom programach zarządzanych centralnie: PO Inteligentny Rozwój i PO Polska Wschodnia, jak i w 16 regionalnych programach operacyjnych (RPO), z których w ostatnich 5 latach finansowano stosunkowo proste projekty. Teraz „innowacyjność”, odmieniana przez wszystkie przypadki, przewija się jak mantra

we wszelkich rządowych założeniach podziału unijnych środków na lata 2014–2020. Koncentracja na niej o tyle nie dziwi, że Polska, mimo niemal dekady wspierania swojego rozwoju środkami pomocowymi, nadal jest w ogonie europejskich rankingów innowacyjności: w ubiegłorocznym zestawieniu Komisji Europejskiej zajmuje czwarte miejsce od końca.

II. Pomoc publiczna będzie niższa

Nowym ograniczeniem w dostępie przedsiębiorców do kolejnej puli funduszy będą zmiany w formach i wysokości przyznawanego wsparcia. Do 80% spadnie poziom maksymalnego dofinansowania unijnego udzielanego w województwie mazowieckim. W pozostałych 15 mniej rozwiniętych regionach pozostanie na dotychczasowym poziomie 85%. W części województw niższe będą jednak limity wsparcia dla firm, stanowiącego pomocą publiczną. Od 1 lipca 2014 r., zgodnie z nową MAPĄ POMOCY REGIONALNEJ 2014–2020, w większości województw maksymalny poziom dofinansowania inwestycji zostanie obniżony.

Mapa pomocy regionalnej – określa regiony państwa członkowskiego, które kwalifikują się do krajowej regionalnej pomocy inwestycyjnej na mocy unijnych zasad pomocy państwa, oraz maksymalne poziomy pomocy dla przedsiębiorstw w kwalifikujących się regionach.

MAPA POMOCY REGIONALNEJ w latach 2014–2020: maksymalny poziom dofinansowania inwestycyjnego dla firm – w proc.

Województwo	Duża firma	Średnia firma	Mała firma
dolnośląskie	25	35	45
kujawsko-pomorskie	35	45	55
lubelskie	50	60	70
lubuskie	35	45	55
łódzkie	35	45	55

małopolskie	35	45	55
mazowieckie, podregiony: ostrołęcko-siedlecki, radomski, ciechanowsko-płocki	35	45	55
mazowieckie Warszawa	15	25	35
opolskie	35	45	55
podkarpackie	50	60	70
pomorskie	35	45	55
śląskie	25	35	45
świętokrzyskie	35	45	55
warmińsko-mazurskie	50	60	55
wielkopolskie	25	35	45
zachodniopomorskie	35	45	55

Na Śląsku i w Wielkopolsce dopuszczalna wysokość pomocy publicznej spadnie z obecnych 40 do 25%, w Małopolsce, na Opolszczyźnie i w woj. świętokrzyskim z 50 do 35%. Aż o połowę: z 30 do 15%, zmaleje poziom pomocy w województwie mazowieckim. Natomiast nic nie zmieni się w 4 województwach Polski Wschodniej: w podlaskim, lubelskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim: maksymalna pomoc pozostanie na poziomie 50%. Limity te są wyższe dla sektora MŚP – pomoc dla małych firm może być wyższa o 20 punktów proc., a dla średnich – o 10. Oznacza to, że dla małych i średnich firm poziom współfinansowania kształtować się będzie między 45 a 70% – w zależności od beneficjenta i regionu.

Pomoc publiczna – wszelka pomoc przyznawana przez państwo firmom, która grozi zachwianiem konkurencji. Polityka ochrony konkurencyjności na wspólnym rynku europejskim określa ścisłe zasady jej przekazywania. Przesłanki do uznania wsparcia za pomoc publiczną: wsparcie jest przyznawane przez państwo lub pochodzi ze środków państwowych; udzielane jest na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku; ma charakter selektywny, tj.

dyskryminuje część potencjalnych zainteresowanych, zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Kwestie pomocy publicznej w konkretnych typach projektów będą regulować rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy publicznej.

Nie zmieniają się natomiast regulacje związane z podatkiem VAT – w projektach dofinansowanych z funduszy europejskich będzie on nadal kosztem kwalifikowalnym, co oznacza utrzymanie możliwości jego refundacji.

III. Będzie trudniej o dotacje

Trudniej natomiast będzie uzyskać bezzwrotne dotacje – szczególnie w prostszych projektach inwestycyjnych w programach regionalnych. Wspierane dotacjami mają być przede wszystkim projekty badawczo-rozwojowe, dla których większe jest ryzyko niepowodzenia. Pomocą bezpośrednią mają zostać objęte tylko te przedsięwzięcia, które nie zostałyby podjęte bez wsparcia publicznego lub których realizacja bez takiej pomocy mogłaby się przeciągać.

Na bezzwrotne granty nadal mogą za to liczyć zakładający własną działalność gospodarczą. Doświadczenia z ostatnich 5 lat wskazują, że są bardzo skutecznym sposobem aktywizacji osób bezrobotnych. Ale już np. w przypadku osób zatrudnionych lub z doświadczeniem w biznesie częściej występującą formą pomocy przy zakładaniu działalności będą pożyczki.

IV. Innowacyjność w skali mikro

Zmiana akcentów i wymogów związanych z udzieleniem dofinansowania może jednak, paradoksalnie, pozbawić dostępu do unijnych środków podmioty najbardziej tej pomocy potrzebujące. Innowacyjność, która ma być słowem kluczem, otwierającym unijną skarbonkę dla sektora MŚP, może ją skutecznie przymknąć dla mikroprzedsiębiorstw. Już w ostatniej fazie przygotowań do wydatkowania unijnych funduszy pojawiła się obawa, że przyjęta dla rozdziału unijnych środków definicja innowacji nie powinna odnosić się tylko do

zaawansowanych technologii i perspektywy lokalnej czy krajowej. W odniesieniu do mikrofirm innowacyjną mogłaby być każda zmiana, która prowadzi do tworzenia nowej jakości – nawet w skali przedsiębiorstwa. Być może rozwiązaniem tego problemu okażą się próby wyodrębnienia działań skierowanych wyłącznie do mikroprzedsiębiorstw (tak jak to było w latach 2004–2006) – tym razem jednak w regionalnych programach operacyjnych.

Innowacyjność – przez instytucje wdrażające fundusze europejskie definiowana głównie jako wymiar technologiczny, który ma zostać wdrożony przez realizowaną inwestycję. Decydujący jest jego wpływ na produkt lub usługę, będącą wynikiem przedsięwzięcia. Przez innowację należy w tym przypadku rozumieć prace związane z przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania, a także przygotowaniem do sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów i usług, przeznaczonych do wprowadzenia na rynek albo innego wykorzystania w praktyce lub wprowadzenie unowocześnionego procesu dystrybucji. Zgodnie ze stosowaną w projektach UE zasadą technologia, aby została uznana za innowacyjną, powinna być znana i stosowana: w skali regionu poniżej 1 roku; w skali kraju poniżej 3 lat, w skali międzynarodowej poniżej 5 lat. Istnieje co najmniej kilka rodzajów innowacji (produktowa, organizacyjna, procesowa, marketingowa), a w ramach każdego programu może być ustanowiona odmienna metodologia jej weryfikacji i oceny.

V. Fundusze u marszałków

Głównym źródłem funduszy dla sektora MŚP ma być 16 programów regionalnych. Dla firm przewidziano w nich ponad 6,5 mld euro – zarówno na wsparcie dla przedsiębiorstw, jak i rozwój ich pracowników.

Podział funduszy w regionach (w mln euro)	
Województwo	Kwota alokacji
dolnośląskie	2.250,4
kujawsko-pomorskie	1.901,7
lubelskie	2.228,8

lubuskie	906,1
łódzkie	2.253,9
małopolskie	2.875,5
mazowieckie	2.087,9
opolskie	944,1
podkarpackie	2.112,2
podlaskie	1.212,4
pomorskie	1.863,0
śląskie	3.473,6
świętokrzyskie	1.363,2
warmińsko-mazurskie	1.726,6
wielkopolskie	2.447,9
zachodniopomorskie	1.599,7
Razem	31.246,9

Do regionów trafią m.in. środki z Europejskiego Funduszu Społecznego na kształcenie kadr i szkolenia, które w latach 2007–2013 były zagospodarowywane w ogólnopolskim Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki (POKL). RPO będą realizowały działania zwiększające konkurencyjność przedsiębiorstw, poprzez inwestycje oraz rozwój kadr i kompetencji, a także wzmacniały regionalne inteligentne specjalizacje, czyli obszary gospodarki, które regiony uznały za strategiczne dla swojego rozwoju. Zasady podziału unijnych funduszy na lata 2014–2020 zmusiły województwa do wybrania tych sfer, w których chcą się specjalizować i podnosić konkurencyjność, a tym samym przygotowania dla nich strategii działania, obejmujących również rozwój lokalnego biznesu i przyłączenie inwestorów.

Strategia inteligentnej specjalizacji – oznacza krajowe lub regionalne strategie innowacyjne ustanawiające priorytety w celu uzyskania przewagi konkurencyjnej poprzez rozwijanie i łączenie swoich mocnych stron w zakresie badań naukowych i innowacji z potrzebami biznesowymi. Ich celem jest spójne i jak najlepsze wykorzystanie możliwości rozwoju rynkowego, przy jednoczesnym unikaniu dublowania i fragmentacji wysiłków.

Źródło: Rozporządzenie PE i KE.1303/2013 z 17 grudnia 2013 r.

VI. 11 celów tematycznych

Dokonując podziału środków, zarówno regiony, jak i instytucje centralne muszą trzymać się wyznaczonych przez Unię Europejską obszarów tematycznych. Wsparcie musi koncentrować na 11 celach priorytetowych:

1) wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji – m.in. środki na innowacje w firmach i współpracę nauki z biznesem,

2) zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) – m.in. środki na digitalizację i cyfryzację zasobów oraz usług, rozwój infrastruktury teleinformatycznej, e-biznes,

3) podnoszenie konkurencyjności MŚP – czyli środki na wsparcie inwestycji w firmach i promocję eksportu,

4) wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach – m.in. środki na inwestycje regionalne w odnawialne źródła energii, efektywność energetyczną, modernizacje energetyczne budynków, ekologiczny transport miejski,

5) dostosowanie do zmian klimatycznych – środki na zapobieganie klęskom żywiołowym,

6) ochrona środowiska naturalnego i wspieranie wykorzystywania zasobów – m.in. środki na sieci kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, gospodarkę odpadami, optymalizację zużycia wody; zachowanie, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego, rewitalizację,

7) promowanie zrównoważonego transportu – inwestycje w skomunikowanie regionów, regionalną infrastrukturę drogową, proekologiczny transport i tabor, w tym kolejowy,

8) wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników – m.in. środki na programy aktywizacji zawodowej, rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenie warunków sprzyjających godzeniu życia zawodowego z rodzinnym, żłobki, przedszkola, różne formy opieki nad dziećmi oraz na

adaptację firm i pracowników do zmian, a także sprzyjanie wydłużaniu aktywności zawodowej,

9) wspieranie włączenia społecznego i walki z ubóstwem – m.in. środki na aktywizację zawodową i społeczną, profilaktykę, wsparcie rodzin, upowszechnianie usług asystenckich, zwiększanie szans na zatrudnienie, przedsiębiorczość społeczną,

10) inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie – środki m.in. na programy stypendialne, dodatkowe zajęcia w szkołach, formalną i nieformalną edukację, infrastrukturę edukacyjną, doradztwo zawodowe,

11) wzmocnienie potencjału i skuteczności administracji publicznej – m.in. środki na infrastrukturę zdrowotną i społeczną, dostępność usług zdrowotnych i społecznych.

Podział tematyczny odwzorowują także regionalne programy operacyjne. Dlatego schematy programów poszczególnych województw są bardzo podobne. Różnice okażą się niewielkie – w niektórych województwach zrezygnowano np. z oddzielnego priorytetu dotyczącego technologii informacyjno-komunikacyjnych, włączając obszary z tym związane do innych części tematycznych. Zastosowano także różne nazewnictwo – np. w województwie opolskim opis działań związanych z cyfryzacją to „E-OPOLSKIE”, na Dolnym Śląsku to po prostu „Technologie informacyjno-telekomunikacyjne”, a województwie podkarpackim – „Cyfrowe Podkarpackie”. Podobnie opis działań związanych z funduszami dla MŚP w programie operacyjnym województwa opolskiego czy śląskiego to „Konkurencyjna gospodarka”, a w województwie pomorskim to po prostu „Przedsiębiorstwa”.

Więcej znajdziesz w wersji pełnej publikacji

Tematy publikacji w pełnej wersji

Fundusze unijne dla firm 2014–2020: ile, gdzie i jak

- I. Poprzeczka została postawiona wyżej
- II. Pomoc publiczna będzie niższa
- III. Będzie trudniej o dotacje
- IV. Innowacyjność w skali mikro
- V. Fundusze u marszałków
- VI. 11 celów tematycznych
- VII. Skarbonka na badania i rozwój
- VIII. Program „Polska Wschodnia”
- IX. Zmieniają się warunki udzielania wsparcia
- X. Obciążenia administracyjne bez znaczących zmian
- XI. Będzie przejrzysta procedura odwoławcza
- XII. Procedury będą elektroniczne
- XIII. Stan prac

Brać czy pożyczać, grant czy dotacja

- I. W przyszłości fundusze mają być zwrotne
- II. Pula środków dopiero będzie określona

- III. Uzyskanie dofinansowania to wyzwanie dla przedsiębiorcy
- IV. Istniejące pożyczki
- V. Warunki udzielania pożyczek
- VI. Fundusze poręczeniowe
- VII. Kredyty na działalność firm technologicznych
- VII. Kapitał dla branży ICT
- VIII. Środki na wkład własny
- IX. Ważne jest usunięcie barier w dostępie do funduszy
- X. Niektóre pożyczki można umorzyć

Samodzielnie czy z doradcą? Jak i za ile wybrać doradcę?

- I. Warto podzielić się ryzykiem
- II. Ceny usług doradczych mogą wzrosnąć
- III. Tajemnice konkursów
- IV. Warto jak najszybciej rozpocząć przygotowania

Środki na założenie własnej firmy

- I. Wsparcie dla powstających firm

- II. Znikną bezzwrotne dotacje
- III. Uprawnieni do ubiegania się o dotacje
- IV. Pożyczka na start
- V. Preferencje regionalne
- VI. Firma dla młodych

Środki na inwestycje w firmach

- I. Województwo dolnośląskie
- II. Województwo kujawsko-pomorskie
- III. Województwo lubelskie
- IV. Województwo lubuskie
- V. Województwo łódzkie
- VI. Województwo małopolskie
- VII. Województwo mazowieckie
- VIII. Województwo opolskie
- IX. Województwo podkarpackie
- X. Województwo podlaskie

XI. Województwo pomorskie

XII. Województwo śląskie

XIII. Województwo świętokrzyskie

XIV. Województwo warmińsko-mazurskie

XV. Województwo wielkopolskie

XVI. Województwo zachodniopomorskie

Fundusze na innowacje w firmach

I. Imitacje udają innowacje

II. Bariery dla badań

III. Od pomysłu do rynku

IV. Środki na prowadzenie prac B+R

V. Środki na innowacje w przedsiębiorstwach

1. Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R

2. Tworzenie warunków infrastrukturalnych do prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa

3. Kredyt na innowacje technologiczne

4. Fundusz gwarancyjny dla wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw

VI. Środki na nowe pomysły i start-upy

VII. Wskoczyć do inkubatora

VIII. Biznes na platformie startowej

IX. Bony na innowacje

X. Granty na granty

XI. Środki na wsparcie ochrony własności przemysłowej

XII. Mniejsza skala dofinansowań w regionach

XIII. Bony w funduszach regionalnych

Środki na digitalizację i cyfryzację zasobów oraz usług – czyli fundusze dla branży ICT

I. Środki na szybki Internet

II. Środki na przyjazną e-administrację

III. Urzędy w konsorcjach z biznesem

IV. Środki na korzystanie z publicznych informacji

V. Środki na aplikacje dla publicznych e-usług

VI. Zarobić na szkoleniach

VII. Środki na aktywizację cyfrową

Środki na szkolenia i rozwój pracowników

I. Szkolenia strategiczne

II. Rejestr Usług Rozwojowych

III. Środki w nowym rozdaniu

IV. Szkolenia w programach regionalnych

V. Środki na działania naprawcze

VI. Odbiorcy szkoleń

VII. Nauka przez całe życie

Środki na ekoinwestycje

I. Instytucje udzielające wsparcia w ramach POIŚ 2014–2020

II. Środki regionalne dla mniejszych firm

III. Środki OZE

IV. Efektywność energetyczna

V. Atrakcyjne fundusze na kogenerację

VI. Odzysk i recykling

VII. Obiecujące kontrakty na wykonawstwo i podwykonawstwo

VIII. Ekoinwestycje w POIR

Pomoc w rozwoju – oferta otoczenia biznesu

I. Brak infrastruktury

II. Strefy dla inwestycji

III. Umiejdzynarodowienie firm

Wsparcie na lokalne biznesy

Wsparcie dla sektora rolniczego i przetwórczego

I. Obszary wsparcia dopiero będą wytyczone

II. Premie, refundacje i zaliczki

III. Inwestycje w gospodarstwach i MŚP

IV. Przetwórstwo i marketing produktów

V. Premia na rozwój

VI. Restrukturyzacja małych gospodarstw

VII. Rozwój usług rolniczych

VIII. Wsparcie na jakość

IX. Wsparcie dla grup producenckich

Wsparcie dla przedsiębiorstw społecznych

I. Wyzwania dla sektora

II. Finanse na przyszłość

III. Instytucje przyznające fundusze

IV. Ekonomia społeczna w regionach

1. Zwiększenie zakresu zadań

2. Kontynuacja inwestycji społecznych

3. Większe wsparcie w województwie łódzkim

4. Wsparcie w regionie lubelskim

5. Niewykorzystany potencjał

6. Akcent na infrastrukturę

Słownik pojęć

Niniejsza **darmowa publikacja** zawiera jedynie fragment pełnej wersji całej publikacji.

Aby przeczytać ten tytuł w pełnej wersji [kliknij tutaj](#).

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez NetPress Digital Sp. z o.o., operatora [sklepu na którym można nabyć niniejszy tytuł w pełnej wersji](#). Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody NetPress oraz wydawcy niniejszej publikacji. Zabrania się jej od-sprzedaży, zgodnie z [regulaminem serwisu](#).

Pełna wersja niniejszej publikacji jest do nabycia w sklepie internetowym [Salon Cyfrowych Publikacji ePartnerzy.com](#).